

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG THỊ THU NGÀ

**SÁNG TÁC CỦA HOÀNG THẾ SINH TRONG VĂN SUỐI YÊN BÁI
ĐƯỜNG ĐẠI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NGÔN NGỮ VÀ VĂN HÓA VIỆT NAM

THÁI NGUYÊN 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Các nội dung trong luận văn là kết quả làm việc của tôi và chưa được công bố trong bất kì một công trình nào khác.

Thái nguyên, tháng 4 năm 2015

LỜI CẢM ƠN

Sau một thời gian nghiên cứu đề tài *Sáng tác của Hoàng Thế Sinh trong văn xuôi Yên Bái đương đại*, đến nay chúng tôi đã hoàn thành và được phép bảo vệ luận văn.

Tôi xin cảm ơn các thầy cô giáo khoa Ngữ văn, khoa Sau đại học trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu tại trường.

Với sự biết ơn chân thành, tôi bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc tới TS. Phạm Duy Nghĩa, thầy đã rất tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới nhà văn Hoàng Thế Sinh đã giúp đỡ tôi rất nhiều về mặt tư liệu.

Tôi cũng xin được gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất tới bạn bè, gia đình đã động viên, chia sẻ và giúp đỡ tôi rất nhiều để tôi hoàn thành tốt khóa học này.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả luận văn

Hoàng Thị Thu Nga

MỤC LỤC

Trang bìa phụ	Trang
---------------	-------

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
MỞ ĐẦU.....	1
NỘI DUNG	7
Chương 1. VĂN XUÔI YÊN BÁI VÀ TÁC PHẨM CỦA HOÀNG THẾ SINH	
1.1. Diện mạo văn xuôi Yên Bái.....	7
1.2. Hành trình sáng tạo nghệ thuật của Hoàng Thế Sinh.....	21
1.2.1. Tiểu sử và con người	21
1.2.2. Tác phẩm và vị trí của Hoàng Thế Sinh trong văn xuôi Yên Bái ...	22
Chương 2. CON NGƯỜI VÀ HIỆN THỰC MIỀN NÚI TRONG VĂN XUÔI HOÀNG THẾ SINH	26
2.1. Một xã hội miền núi còn nhiều bất công, tiêu cực.....	26
2.2. Ý thức cá nhân và số phận con người	34
2.3. Mối quan hệ con người - tự nhiên	42
2.3.1. Một thế giới thiên nhiên phong phú, đa dạng	43
2.3.2. Tư tưởng sống hòa hợp với tự nhiên.....	45
2.3.3. Quy luật nhân quả	51
Chương 3. MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM NGHỆ THUẬT TRONG VĂN XUÔI HOÀNG THẾ SINH	56
3.1. Xây dựng nhân vật	56
3.1.1. Miêu tả nhân vật qua ngoại hình.....	57
3.1.2. Sự phân tuyến nhân vật.....	60
3.2. Ngôn ngữ.....	63

3.2.1. Ngôn ngữ giàu chất thơ	64
3.2.2. Ngôn ngữ đậm chất kí	67
3.3. Yếu tố kì ảo	72
3.4. Giác mơ	76
KẾT LUẬN	82
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	85

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

1.1. Trong sự phát triển chung của nền văn học nước nhà không thể không nói đến sự xuất hiện, vị trí cũng như những đóng góp to lớn của mảng văn học viết về dân tộc và miền núi. Cùng chung mảng đề tài viết về dân tộc và miền núi, trong khi văn xuôi các dân tộc thiểu số đội ngũ sáng tác chỉ gồm các nhà văn xuất thân là người dân tộc thiểu số, thì trong văn xuôi viết về dân tộc và miền núi có sự hiện diện khá đông đủ bộ mặt văn học các dân tộc anh em. Thành tựu của mảng đề tài này thể hiện ở chỗ chính các nhà văn đến từ đồng bằng lại gắn bó với miền núi như một phần máu thịt của mình. Vì vậy nó đem đến cho văn xuôi miền núi sự phong phú, đa dạng về phong cách nghệ thuật, và như nhà nghiên cứu Phong Lê đã nói: “văn xuôi miền núi chiếm lĩnh được một vẻ đẹp riêng, không thay thế được, không ai bắt trước được”.

Văn xuôi các dân tộc miền núi ra đời muộn hơn so với thơ ca. Đầu thế kỉ XX, thể loại này mới được biết đến. Tuy nhiên, những tác phẩm đầu tiên ấy lại là do những tác giả người Kinh viết, với một số tên tuổi đại thụ như: Thế Lữ, Lan Khai, Tchya, Nam Cao, Tô Hoài, sau này là Nguyễn Ngọc, Ma Văn Kháng, Trung Trung Đỉnh... Những cây bút người Kinh viết về đề tài dân tộc, miền núi trước Cách mạng và trong kháng chiến đã trở thành người thầy tinh thần, khơi nguồn cho của những tài năng văn học dân tộc thiểu số xuất hiện, phản ánh sâu rộng hiện thực miền núi trong công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước.

Ngày nay, văn xuôi các dân tộc thiểu số có một đội ngũ sáng tác đông đảo trải dài trên khắp các vùng miền cả nước. Bên cạnh các nhà văn là người dân tộc thiểu số như Vi Hồng, Hoàng Hạc, Triều Ân, Ma Trường Nguyên, Vi Thị Kim Bình, Cao Duy Sơn, Hlinh Niê... vẫn có những cây bút người Kinh đã và đang gắn bó với núi rừng. Những con người dân tộc miền núi thật thà, giản dị, ân tình và đôn hậu giữa núi rừng hùng vĩ đã gắn bó với họ như một phần máu thịt, một

phần hơi thở của cuộc sống. Và chính họ đã ấp ủ những đứa con tinh thần gây được tiếng vang lớn trong đời sống văn học cả nước tiêu biểu như Hoàng Thế Sinh, Đoàn Hữu Nam, Vũ Xuân Tửu, Đỗ Bích Thúy, , Phạm Duy Nghĩa, Tống Ngọc Hân...

1.2. Yên Bái là vùng đất có tiềm năng lớn về một nền văn hóa, văn học của các dân tộc thiểu số anh em. Những truyện thơ Tày – Thái đậm đà bản sắc dân tộc, những khúc dân ca say đắm, những câu ca dao, tục ngữ mộc mạc mà sâu sắc... là nguồn mạch vô tận cho sáng tạo văn chương thời hiện đại. Và bản thân nền văn hóa, văn học dân gian đã khơi nguồn cảm hứng sáng tạo góp phần đنوید dưỡng cho những nhà văn, những người nghệ sĩ đầy tài năng, cống hiến hết mình cho sự nghiệp văn học nghệ thuật của dân tộc.

Các nhà văn viết về miền núi không ít, tuy nhiên những tác phẩm viết về vùng núi cao Yên Bái có thể nói là hiếm. So với mặt bằng chung của nền văn chương các dân tộc vùng Tây Bắc thì văn học Yên Bái phát triển không mạnh, chỉ với một vài cây bút quen thuộc như: nhà thơ Ngọc Bái, nhà văn Hà Lâm Kỳ... Hoàng Thế Sinh cũng là một cây bút hiếm hoi trong sự phát triển ấy. Nhà nghiên cứu Văn Giá đã từng viết trong lời giới thiệu bộ ba tiểu thuyết *Bụi hồng*; *Xứ mưa*; *Rừng thiêng* như sau: “Các sáng tạo của nhà văn Hoàng Thế Sinh là một giọng điệu vạm vỡ góp phần làm cho văn chương xứ sở Yên Bái có sức lan xa, tỏa sức sống cùng với văn chương cả nước”; đồng thời khẳng định rằng: “Cái thủy thổ văn chương Yên Bái danh giá hiện nay không chỉ có Hoàng Thế Sinh. Nhưng cứ thử vắng Hoàng Thế Sinh mà xem... Nói thế, đã là văn nhân thì cũng chẳng lấy làm kiêu”.

Hệ thống tác phẩm của Hoàng Thế Sinh khá phong phú về số lượng với các thể loại: tiểu thuyết, truyện ngắn, kí. Ông đã giành được một số giải thưởng văn học ở trung ương và địa phương.

1.3. Hoàng Thế Sinh là một trong số rất ít các nhà văn miền núi có tư tưởng đề cao mối quan hệ hòa hợp con người – tự nhiên với tinh thần bảo vệ tự nhiên,

bảo vệ môi trường sinh thái. Vấn đề bảo vệ môi trường sinh thái đang là vấn đề nóng bỏng mang tính toàn cầu. Do đó, tác phẩm của Hoàng Thế Sinh và các cây bút thuộc khuynh hướng tư tưởng này mang ý nghĩa thời sự và nhân sinh sâu sắc.

1.4. Hoàng Thế Sinh hiện là hội viên Hội Nhà văn Việt Nam. Ông có nhiều đóng góp cho nền văn xuôi Yên Bái nói riêng và nền văn xuôi viết về miền núi nói chung. Tuy nhiên, cho đến nay vẫn chưa có công trình nghiên cứu nào về văn xuôi địa phương Yên Bái cũng như văn xuôi Hoàng Thế Sinh một cách toàn diện, hệ thống về cả phương diện nội dung và hình thức. Hy vọng rằng kết quả của đề tài nghiên cứu này sẽ là tài liệu tham khảo cho những ai yêu văn học miền núi trong nước nói chung, văn chương Yên Bái nói riêng.

2. Lịch sử vấn đề

Hoàng Thế Sinh là tác giả trong nền văn học đương đại, sáng tác từ những năm 80 của thế kỉ XX và chủ yếu là viết về đề tài miền núi. Tuy nhiên, cho đến nay các công trình nghiên cứu về Hoàng Thế Sinh và tác phẩm của nhà văn là rất ít. Đó chỉ là một số bài viết nhỏ lẻ trên các báo, tạp chí trên cả hai phương diện nội dung và hình thức.

Nhà phê bình Chu Văn Sơn trong bài viết *Thế Sinh – Ngọn lửa xứ mưa* đã nhận xét: “Với Thế Sinh, cái câu văn là người thực cảm có sai. Con người Sinh vừa thâm trầm vừa hoạt náo, vừa lãng tử vừa thực tế, vừa ngay ngắn vừa bông phèng. Những đối cực ấy chung sống trong anh thường là khi hòa bình đôi khi có chiến tranh... Nhưng tất cả đã hòa vào nhau để làm nên một điệu sống Thế Sinh. Văn của anh là sự cất tiếng của con người ấy, từ điệu sống ấy”.

Về mặt nội dung, “nếu ví nghiệp văn của Sinh gồm thơ, truyện ngắn, tiểu thuyết và ký như ngọn đèn chum bốn ngọn, thì cả bốn ngọn đều thấp cùng một thứ lửa. Và nếu mỗi ngọn lửa được nuôi dưỡng từ những nguồn năng lượng riêng thì ngọn lửa này bùng cháy lên bởi hai nguồn năng lượng chính: ấy là say mê vẻ đẹp nồng nàn và căm ghét áp bức bất công. Và hễ cứ đụng đến hai chuyện